

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

«Затверджую»

Заступник директора з науково-педагогічної
та навчально-методичної роботи

Т. М. Марченко Т. М. Марченко

«29» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ТА ГРОМАДСЬКИХ ТРЕНІНГІВ

Освітньо-кваліфікаційний рівень	другий (магістерський)
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметні спеціальності	014.01 Середня освіта (Українська мова і література) 014.02 Середня освіта (Мова і зарубіжна література) 014.03 Середня освіта (Історія)
Додаткова спеціальність:	053 Психологія
Освітні програми	Середня освіта (Українська мова і література). Психологія Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література). Психологія Середня освіта (Історія). Психологія

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» укладена згідно зі Стандартом вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія» (Наказ МОН від 24.04.2019 р. № 564); професійним стандартом «Практичний психолог закладу освіти» (Наказ МРЕТСТГ від 24.11.2020 р. № 2425), вимогами освітньо-професійних програм та навчальних планів підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія денної форми навчання.

«Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» належить до циклу обов'язкових дисциплін. Мова навчання – українська.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Гричук О.В., к. психол. н., доцент кафедри психології

РЕЦЕНЗЕНТ:

Кузнецов М. А., д. психол. н., професор кафедри практичної психології Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри психології

Т. В. Борозенцева

Схвалено Науково-методичною радою Горлівського інституту іноземних мов

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.

Голова

проф. Т. М. Марченко

Голова

проф. Т.М. Марченко

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
3. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
5. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
5.1. Теми лекцій	10
5.2. Теми семінарських занять	10
5.3. Теми практичних занять	11
6. САМОСТІЙНА РОБОТА	11
7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ	12
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	13
9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ	13
10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ	14
10. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	18
11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	19

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» укладена згідно зі Стандартом вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія» (Наказ МОН від 24.04.2019 р. № 564); професійним стандартом «Практичний психолог закладу освіти» (Наказ МРЕТСТГ від 24.11.2020 р. № 2425), вимогами освітньо-професійних програм та навчальних планів підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія денної форми навчання.

«Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» належить до циклу обов'язкових дисциплін.

Предметом вивчення «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» є активні методи групової психологічної роботи, спрямовані на розвиток компетентності в спілкуванні, налагодженні продуктивної соціальної комунікації.

Курс «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» має велике значення у справі формування загального уявлення про теоретичні підходи до використання активних методів сучасної практичної психології, а також дозволить сформувати на цій основі навички проведення соціально-психологічного та громадського тренінгу. Глибокі та ґрунтовні знання з методики та організації соціально-психологічних та громадських тренінгів дозволять надавати психологічну допомогу із застосуванням сучасних методів психотерапії, психопрофілактики, психокорекції.

Вивчення курсу «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» завершується екзаменом.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни реалізуються у таких навчальних курсах, як «Особистість у кризових умовах: психотехнології особистісних змін», «Технології професійного самовдосконалення сучасного психолога».

Програма навчальної дисципліни «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» складається з одного залікового модулю: «Теоретико-методологічні основи психології тренінгів».

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна (обов'язкова)	
	Спеціальність 053 Психологія		
Модулів – 1	Спеціалізація:	Рік підготовки:	
Змістових модулів –1		I-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин: 90		II-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 2	Рівень вищої освіти: магістр	18 год.	- год.
		Семінарські	
		12 год.	- год.
		Практичні	
		24 год.	- год.
		Самостійна робота	
		36 год.	- год.
		Індивідуальні завдання: - год.	
Вид контролю: екзамен			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» є оволодіння здобувачами ступеня вищої освіти «магістр» знаннями про теоретичні підходи до використання активних методів сучасної практичної психології, необхідних для майбутньої практичної роботи в галузі психології та педагогіки.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» є:

- сформуванню уявлення про теоретичні аспекти методики проведення соціально-психологічного тренінгу;
- сформуванню уявлення про внутрішнє середовище та організаційні аспекти соціально-психологічного тренінгу;
- надати можливість засвоїти основні напрямки тренінгової діяльності та технології проведення соціально-психологічного тренінгу;
- надати можливість оволодіти навичками професійного спілкування;
- надати можливість засвоїти правила ведення цілеспрямованої бесіди.

Вивчення навчальної дисципліни «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» передбачає формування та розвиток у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти наступних **компетентностей** і програмних **результатів** навчання:

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання і проблеми в галузях середньої освіти та психології, що передбачає застосування концептуальних галузевих знань, здійснення інновацій та/або проведення досліджень і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- Здатність до міжособистісної взаємодії, ефективної комунікативної діяльності, роботи в команді та автономно.
- Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.

Спеціальні компетентності:

- Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
- Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

Результати навчання:

- Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

- Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування, тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
- Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

3. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» має велике значення у формуванні професійної компетенції, світогляду майбутнього магістра психології. Отримані знання та сформовані навички й уміння допоможуть стати професійно компетентними фахівцями у майбутньому, а також сприятимуть формуванню навичок ведення цілеспрямованої бесіди, ефективної взаємодії у соціальних контактах, встановленню взаємозв'язків соціально-психологічних явищ, стимулюватимуть до аналізу соціального життя, тощо.

Навчальний матеріал курсу «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» організовано за спіральним принципом, що поєднує послідовність і циклічність вивчення. Здобувачі ступеня вищої освіти «магістр» не випускають з поля зору вихідну проблему й водночас поступово розширюють і поглиблюють коло пов'язаних із нею знань.

Вивчення курсу «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» завершується диференційним заліком.

Заліковий модуль № 1. «Теоретико-методологічні основи психології тренінгів»

Змістовий модуль № 1. «Теоретичні та методичні підходи до організації тренінгів»

Психологічний тренінг як метод практичної психології. Історія розвитку групових методів психотерапії та практичної психології. Сучасні групові методи та розвиток самосвідомості. Тренінг як особлива форма активного навчання. Групова терапія, корекція, навчання і груповий тренінг: спільні риси та розрізнення. Суб'єктна парадигма психологічного тренінгу. Психологічний тренінг і розвиток суб'єктності. Проблеми використання психологічного тренінгу. Види і цілі тренінга в сучасній психології.

Психологічні особливості тренінгових груп. Специфіка формування тренінгових груп. Типології тренінгових груп. Критерії виділення типів тренінгових груп. Рівні розвитку тренінгових груп. Кількісні та якісні характеристики учасників тренінгової групи. Основні правила роботи в групі під час проведення тренінгу. Роль ведучого в тренінговій групі. Основні ролі ведучого тренінгу. Основні правила роботи ведучого в тренінгу. Основні

вимоги до учасників соціально-психологічного тренінгу. Соціальні ролі учасників тренінгу. Процес тренінгу і особистісна динаміка учасників.

Методичні проблеми групового тренінгу. Загальне уявлення про тренінговий метод. Принципи реалізації тренінгових методів. Сутність тренінгових методів. Подія як одиниця виміру тренінгової реальності. Тренінгові методи роботи з минулими подіями. Тренінгові методи роботи з подіями, що відбуваються. Тренінгові методи роботи з подіями, що конструюються. Місце і роль психогімнастики в груповому психологічному тренінгу. Функції гри в психологічному тренінгу. Метафоризація в психологічному тренінгу. Особливості метафори як інструмента психолога. Методи оцінки ефективності тренінгового заняття.

Процедурно-організаційні аспекти психологічного тренінгу. Проблема планування тренінгу і складання тренінгової програми. Дев'ятикрокова модель підготовки до тренінгу. Вимоги до організації психологічного тренінгу. Оформлення програми психологічного тренінгу. Структура тренінгового заняття. Варіанти структурування заняття. Тренінг тренерів та його особливості. Зміст і структура тренінгу тренерів. Вимоги до тренера. Проблема підготовки і атестації спеціалістів-тренерів. Прийоми та етапи створення тренінгових технік.

Методи роботи тренера. Методи роботи тренера з подіями, що відбулись до тренінгу: метод регресії, метод обміну досвідом, метод імітації. Опис методів, програвання їх у групі. Методи роботи з подіями, що відбуваються: метод концентрації присутності, метод групової рефлексії, метод побудови диспозицій. Опис методів, програвання їх у групі. Методи роботи з подіями, що конструюються: метод символічного самовираження, метод групового вирішення проблем, метод операціоналізації. Опис методів, програвання їх у групі. Дії тренера у нестандартних і кризових ситуаціях. Вирішення практичних ситуацій. Вправи-розминки. Опис вправ, програвання їх у групі. Вправи, спрямовані на розвиток групової динаміки. Опис вправ, програвання їх у групі. Вправи, спрямовані на отримання зворотного зв'язку. Опис вправ, програвання їх у групі. Вправи, спрямовані на розвиток взаєморозуміння. Опис вправ, програвання їх у групі. Медитації-візуалізації. Опис вправ, програвання їх у групі. Казкотерапевтичні вправи.

Змістовий модуль № 2. «Громадські тренінги з протидії гібридним загрозам»

Громадські тренінги з протидії гібридним загрозам. Особливості організації та проведення громадських тренінгів. Методологічні засади формування тренінгових програм з тематики протидії гібридним загрозам.

Засоби впливу на громадську свідомість у гібридній війні. Інструменти перевірки фактів та виявлення спроб маніпуляції інформацією. Тренінгові технології як інструмент підвищення обізнаності й консолідації громадян в протидії гібридним загрозам. Інноваційні методи з розвитку критичного системного мислення в просвітницькій роботі серед різних верств

населення. Проєктування тренінгових програм з поширення здатності громадян протидіяти гібридним загрозам з урахуванням особливостей різних цільових груп.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	пз	інд	с.р.		л	с	пз	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Теоретичні та методичні підходи до організації тренінгів												
Тема 1. Психологічний тренінг як метод практичної психології	11	4		2		5						
Тема 2. Психологічні особливості тренінгових груп	11	2		4		5						
Тема 3. Методичні проблеми групового тренінгу	15	4		6		5						
Тема 4. Процедурно-організаційні аспекти психологічного тренінгу	15	4	6			5						
Тема 5. Методи роботи тренера	7	2				5						
Разом за змістовим модулем 1	59	16	6	12		25						
Модуль 2												
Громадські тренінги з протидії гібридним загрозам												

Тема 2. Громадські тренінги з протидії гібридним загрозам	11	2	4			5					
Тема 2. Засоби впливу на громадську свідомість у гібридній війні	20		2	12		6					
Разом за змістовим модулем 2	31	2	6	12		11					
<i>Усього годин</i>	90	18	12	24		36					

5. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мета та завдання тренінгового методу	2
2	Тренінгові методи	2
3	Психодинаміка тренінгової групи	2
4	Тренінговий процес і його складові	2
5	Підготовка до тренінгу	2
6	Технологія створення тренінгу	2
7	Оцінювання результатів у психологічному тренінгу	2
8	Коучинг як технологія розвитку особистості	2
9	Особливості тренінгових програм з тематики протидії гібридним загрозам	2
Разом		18

5.2. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Бізнес-тренінг	2
2	Тренінг розвитку особистості та тренінг особистісного зростання	2
3	Психокорекційний та психотерапевтичний тренінги	2
4	Громадський тренінг	2

5	Маніпуляція як метод психологічного впливу	2
6	Вплив на громадську свідомість у гібридній війні	2
Разом		12

5.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Види та цілі тренінгу у сучасній психології	2
2	Психологічні особливості тренінгової групи	2
3	Структура тренінгової програми	2
4	Етапи підготовки тренінгу. Роль ведучого	2
5	Тренінг розвитку професійної мотивації та самосвідомості	2
6	Тренінг емоційної стійкості	2
7	Підходи до формування структури тренінгів із протидії гібридним загрозам	2
8	Технологія організації тренінгів із протидії гібридним загрозам	2
9	Інструменти перевірки фактів та виявлення спроб маніпуляції інформацією	2
10	Інноваційні методи з розвитку критичного системного мислення серед різних верств населення.	2
11	Проектування тренінгових програм з поширення здатності громадян протидіяти гібридним загрозам з урахуванням особливостей різних цільових груп.	2
12	Особливості проведення просвітницької роботи з тематики протидії гібридним загрозам.	2
Разом		24

6. САМОСТІЙНА РОБОТА (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичний аналіз виникнення та розвитку тренінгу за кордоном та в Україні	10
2	Психотерапевтичні чинники впливу на членів групи	10
3	Особливості проведення шерінгу в тренінговій роботі	5
4	Генеza проблеми виникнення гібридних загроз	11
Разом		36

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності здобувача, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання здобувачами прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне завдання з курсу «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» – це вид науково-дослідної роботи здобувача, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст індивідуального завдання: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види індивідуальних завдань: презентація проекту з теми курсу; відеоролик з теми курсу. Здобувачі вищої освіти виконують завдання проектного характеру з підготовки до семінарів у малих групах (підготовка доповіді з обраного питання за темою семінару, створення мультимедійної презентації, добір відеоресурсів до теми доповіді, розробка засобів контролю засвоєння матеріалу для аудиторії, їхнє розміщення у вільному доступі на інтернет-платформах).

Тематика рефератів

Здобувачу надається право вибору теми реферату з числа запропонованих викладачем. Однак автор може запропонувати свою тему, яку необхідно попередньо обговорити з викладачем.

1. Провідний контекст самосвідомості як чинник груповий динаміки.
2. Відповідальне самовираження і відповідальна відвертість.
3. Опір змінам, відмові від звичних стереотипів самосвідомості і самовираження.
4. Саморозкриття, зворотний зв'язок і рефлексія як основні механізми групової динаміки.
5. Особливості критики у тренінгу.
6. Конструктивне критичне висловлювання.
7. Місце тренінгу особистісного зростання в підготовці і перепідготовці фахівців допомагаючих професій.
8. Емпатія і рефлексія як механізми особистісного розвитку.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Зміст навчальної програми навчальної дисципліни «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» реалізується за допомогою лекційних, семінарських, практичних занять та самостійної роботи здобувачів.

Методи навчання:

- словесні: лекція (традиційна, лекція-бесіда, проблемна лекція з розбором конкретних ситуацій, лекція-дискусія, лекція-консультація, лекція-прес-конференція, та ін.); розповідь; пояснення; бесіда (традиційна, евристична); навчальна дискусія;
- наочні: демонстрація відео до навчальних тем; ілюстрування (слайдові презентації);
- практичні: практична робота; вправи; виконання завдань, проєктів; case-метод; вікторина, ділові та рольові ігри; тренінги;
- інтерактивні технології (робота в парах, робота в малих групах, обговорення проблеми в загальному колі, «Мікрофон», «Незакінчені речення», мозковий штурм та ін.); технології ситуативного моделювання (розігрування ситуації за ролями);
- пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, метод проблемного викладу, частково-пошукові.

Види самостійних робіт: конспектування, написання рефератів, аналіз навчальних ситуацій, складання кросвордів, опорних схем (з використанням техніки кодування інформації), розробка проєктів, підготовка доповідей, розробка тестових завдань, формулювання контрольних питань до вивчених тем.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль якості результатів засвоєння матеріалів навчального курсу здійснюється в різних формах:

- поточний контроль: контрольна бесіда; опитування (усне, письмове); тематичне тестування; письмова контрольна робота; захист проєктів;
- перевірка завдань для самостійної роботи на платформі дистанційного навчання MOODLE;
- підсумковий контроль: підсумкове тестування, екзамен.

10 РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

Поточний контроль та самостійна робота						Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2				
КТ 1	КТ 2	КРЗМ 1	КТ 3	КТ 4	КРЗМ 2		
10	10	10	10	10	10	40	100

Кількість КТ – 4, коефіцієнт КТ – 0,10

Кількість КРЗМ – 2, коефіцієнт КРЗМ – 0,10

Система підсумкового контролю

Підсумковий контроль спрямований на встановлення рівня оволодіння знаннями про активні методи групової психологічної роботи, спрямовані на розвиток компетентності в спілкуванні, налагодженні продуктивної соціальної комунікації, за рахунок засвоєння значного за обсягом матеріалом (в кінці семестру). Особливістю підсумкового контролю є його спрямованість на визначення рівня загально-професійних компетенцій здобувачів ступеня вищої освіти «магістр».

Формою підсумкового контролю є усний екзамен.

Рівень навчальних досягнень здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» оцінюється за 100 бальною системою. Оцінка за змістовий модуль дорівнює сумі балів контрольних точок та КРЗМ з урахуванням коефіцієнта.

Здобувач отримує залік, якщо сума отриманих їм балів впродовж семестру за змістові модулі не менша, ніж 60.

Зміст питань підсумкового контролю

1. Історія розвитку групових методів психотерапії та практичної психології.
2. Групова терапія, корекція, навчання і груповий тренінг: спільні риси та розрізнення.
3. Атрибути тренінгу. Тренінг як форма групового впливу.
4. Суб'єктна парадигма психологічного тренінгу. Психологічний тренінг і розвиток суб'єктності.
5. Специфічні риси та основні парадигми тренінгу.
6. Концептуальні платформи тренінгу: психодинамічна, поведінкова, когнітивна, екзистенційно-гуманістична, постмодерністська, інтегральна. Переваги та недоліки застосування різних підходів в психологічному тренінгу.
7. Традиційне та динамічне навчання. Особливості навчання дорослих. Групові форми навчання дорослих.

8. Особливості проведення тренінгів з дітьми різного віку. Спрямованість і тематика тренінгів в закладах дошкільної, загальної середньої та вищої освіти (тренінг самопізнання, розвитку комунікативних навичок, згуртованості колективу, креативності, толерантності).
9. Порівняльна характеристика моделі мотивів тренера, учасника та замовника.
10. Організаційні можливості та етичні обмеження у взаємодії в системі «бізнес-тренер–клієнт».
11. Види і цілі психологічних тренінгів у сучасній психології.
12. Особливості, переваги та обмеження тренінгів різної тривалості.
13. Специфіка формування тренінгових груп.
14. Типології тренінгових груп. Критерії виділення типів тренінгових груп.
15. Організаційні аспекти комплектування груп і проведення занять. Організаційні умови та місце проведення психологічного тренінгу.
16. Рівні розвитку тренінгових груп. Кількісні та якісні характеристики учасників тренінгової групи.
17. Етапи розвитку групи. Основні психотерапевтичні чинники групової роботи.
18. Тренінгова група як психологічне дзеркало. Фактори, що забезпечують можливість зміни учасників у тренінговій групі.
19. Основні ролі ведучого тренінгу. Правила роботи ведучого у тренінгу.
20. Тренер як професія. Бізнес-тренерство як вид діяльності.
21. Особливості професійної підготовки тренера в Україні: освіта, досвід, вимоги до сертифікації та акредитації. Галузеві вимоги до кваліфікації та компетентності тренера.
22. Інтерв'язійні та суперв'язійні форми роботи в підготовці та діяльності тренерів. Прямі та непрямі методи діагностики/самодіагностики особистості тренера.
23. Індивідуальний та соціальний рівень саморегуляції тренера. Прийоми та техніки саморегуляції в діяльності тренера.
24. Основні вимоги до учасників соціально-психологічного тренінгу. Соціальні ролі учасників тренінгу.
25. Процес тренінгу і особистісна динаміка учасників.
26. Принципи реалізації тренінгових методів. Сутність тренінгових методів.
27. Метафоризація в психологічному тренінгу. Особливості метафори як інструмента психолога.
28. Векторні моделі тренінгу. Метафоричні моделі тренінгу.
29. Психодіагностичні методи оцінювання ефективності тренінгу. Анкета учасника тренінгу. Аналіз психологічного тренінгу. Самоаналіз тренерської діяльності.
30. Психотерапевтичні техніки та особливості їх використання. Використання методів невербальної активності.

- 31.Планування та підготовка тренінгу. Плановий, сценарний, модульний, проектний, модельний просторовий та процесуальний підходи до формування макроструктури тренінгу.
- 32.Складання тренінгової програми. Дев'ятикрокова модель підготовки до тренінгу.
- 33.Групові методи в роботі організаційного психолога. Особливості проведення тренінгів в організаціях. Актуальна тематика тренінгів в організаціях.
- 34.Тренінг тренерів та його особливості. Зміст і структура тренінгу тренерів.
- 35.Прийоми та етапи створення тренінгових технік.
- 36.Поняття «бізнес-тренінг». Основні напрями у сфері корпоративного тренінгу.
- 37.Види та рівні бізнес-тренінгів. Методи бізнес-тренінгу.
- 38.Теоретичні і методичні основи проведення тренінгів особистісного зростання.
- 39.Методи тренінгу розвитку особистості та тренінгу особистісного зростання. Активні (іноваційні) методи навчання у тренінгу.
- 40.Особливості психокорекційного і психотерапевтичного тренінгів. Види психокорекційного і психотерапевтичного тренінгів.
- 41.Мета та завдання громадського тренінгу. Структура громадського тренінгу.
- 42.Зміст і структура тренінгу тренерів. Ключові компетентності тренера.
- 43.Тренерські стилі. Інструменти тренера.
- 44.Методика психокорекційної роботи з різними видами подій.
- 45.Прийоми зняття напруження та зменшення емоційної дистанції в групі.
- 46.Зворотний зв'язок. Шерінг.
- 47.Помилки тренера при підготовці програми. Етичні проблеми, з якими стикається тренер у процесі організації роботи.
- 48.Корекція тренером негативних установок у ставленні до себе під час психотренінгу.
- 49.Специфіка, переваги та недоліки групової дискусії, тренінгових вправ, ігрових методів, психогімнастики, проєктивних методів, кейс-методу, методів розвитку соціальної перцепції, методів тілесно-орієнтовано психотерапії, медитативних технік, арт-терапії, музичної терапії.
- 50.Матеріально-технічне оснащення (устаткування) психологічного тренінгу. Використання технічних засобів у тренінговій роботі. Відеозйомка на тренінгу.
- 51.Стан досліджень гібридних загроз.
- 52.Регіональні тенденції розвитку гібридних загроз.
- 53.Ризики переростання гібридних загроз у військові конфлікти.
- 54.Психологічна стійкість до гібридних загроз.
- 55.Стратегія випередження гібридних загроз.

56. Маніпулятивні можливості інтернету та медіа у проведенні сучасних гібридних війн.
57. Використання методів пропаганди у гібридній війні.
58. Особливості протидії інформаційній агресії як складовій гібридної війни.
59. Сучасні тенденції ведення інформаційних війн.
60. Сучасні медіа-маніпуляції: механізми та інструменти протидії.
61. Сучасні маніпуляції новинами в Україні.
62. Базові підходи та інструменти протидії медіа-маніпуляціям.
63. Саморегуляція медіа як спосіб протидії маніпуляціям.
64. Маніпулювання свідомістю в умовах гібридної війни.
65. Методи розпізнавання фейків.
66. Комунікативні бар'єри та способи ефективного спілкування.
67. Причини та передумови маніпулювання.
68. Суб'єкти та об'єкти маніпулятивної взаємодії.
69. Маніпулювання в міжособистісній сфері.
70. Технології і механізми маніпулятивного впливу.
71. Теоретичні засади інформаційно-маніпулятивного впливу.
72. Маніпулятивні технології в рекламі.
73. Політичне маніпулювання.
74. Основні моделі протидії маніпулюванню.
75. Психологічні засади політичної пропаганди.

Шкала оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною (мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89			B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81			C	вище середнього рівня з кількома помилками
67-74			D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66			E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	не зараховано	FX	з можливістю повторного складання
1-34			F	з обов'язковим повторним курсом

Критерії оцінювання

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв здобувачем повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється здобувачеві, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачеві, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

10. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Викладання навчальної дисципліни забезпечується навчально-методичним комплексом; підручниками та посібниками, поданими в рекомендованій літературі; посібниками, укладеними викладачами кафедри, методичними вказівками та рекомендаціями; засобами унаочнення; комп'ютерними програмами; технічними засобами навчання; засобами діагностики та матеріалами для самоконтролю.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Борозенцева Т. В., Грицук О. В., Муратова О. В. Стрес-менеджмент: практичні технології. Краматорськ: Тираж-51, 2021. 128 с.
2. Гібридна війна: сутність, виклики та загрози: зб. матер. круглого столу (Київ, 8 липня 2021 р.). Київ: НА СБУ, 2021. 189 с.
3. Гибридная война: Российская Федерация против стран Балтии: обзорное издание / сост. С. Л. Фальченко, В. Н. Гребенюк. Киев: НА СБУ, 2020. 168 с.
4. Грицук О. В. Використання методу тренінгу для профілактики негативних емоційних станів викладачів закладів вищої освіти. *Теорія і практика сучасної психології*. 2018. №3. С. 178-180.
5. Глосарій з гібридних загроз / упоряд. С. В. Гришко та ін.; за заг. ред. С. В. Гришко. 2021. 113 с.
6. Іваницька Божена, Гусєва Софія. Основні методи пропаганди в російському інтернет-змі pravda.ru. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Журналістські науки». 2018. Вип. 896, № 2. С. 59-64.
7. Кіца М. Особливості та методи виявлення фейкової інформації в українських ЗМІ. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Журналістські науки*. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. № 883. С. 28–32.
8. Лефтеров В. О., Форманюк Ю. В., Третьякова Т. М. Теорія і практика психологічного тренінгу: методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів. Одеса: Фенікс, 2021. 44 с.
9. Прикладні аспекти організації та проведення професійного психологічного тренінгу з військовослужбовцями Національної гвардії України: посібник / О. С. Колесніченко, Я. В. Мацегора, І. І. Приходько та ін.; за заг. ред. проф. І. І. Приходька. Харків: НА НГУ, 2018. 267 с.
10. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. Київ: НІСД, 2017. 496 с.
11. Сенченко О. Інформаційно-мережеві війни: феномен «керованого хаосу». *Вісник Книжкової палати*. 2017. № 4. С. 31-37.
12. Фоппель К. Как научить детей сотрудничать? Киев: Сварог, 2017. 541 с.
13. Фулей Т., Буруковська Н., Будниченко Т., Савченко Г. Методичні рекомендації для тренерів щодо розроблення та проведення тренінгів. Київ: ФОП Демчинський О.В., 2017. 92 с.
14. Якубова Л. Д. Євразійський розлам. Україна в добу гібридних викликів. Київ: Вид-во «КЛІО», 2020. 389 с.
15. Alimpiev A. N., Barannik V. V., Sidchenko S. A. The method of cryptocompression presentation of videoinformation resources in a

- generalized structurally positioned space. *Telecommunications and Radio Engineering*. 2017. Vol. 76. No 6. Pp. 521-534.
16. Hosaka S. (2021) Enough with Donbas “Civil War” Narratives? Identifying the Main Combatant Leading “the Bulk of the Fighting”. *Civil War? Interstate War? Hybrid War? Dimensions and Interpretations of the Donbas Conflict in 2014–2020*. Ed. Hauter, J. Stuttgart, p. 94.
 17. Hosaka S. Hybrid Historical Memories in Post-Euromaidan Ukraine, *Europe-Asia Studies*. 2019. Volume 71. Issue 4. P. 556. <https://doi.org/10.1080/09668136.2019.1578863>
 18. Sazonov V., Mölder H., Müür K., Pruulmann-Vengerfeldt P., Kopõtin I., Ermus A., Salum K., Šlabovitš A., Veebel V., Värk R. (2016). Russian Information Campaign against the Ukrainian State and Defence Force. Combined Analysis. Tartu, NATO Strategic Communications Centre of Excellence, Estonian National Defence College, p. 20. https://www.ksk.edu.ee/wp-content/uploads/2017/02/Report_infoops_08.02.2017.pdf.
 19. Sazonov V., Saumets A. Introduction: the Background and Anatomy of Russian Military Aggression in Ukraine. *Estonian Journal of Military Studies*. 2022. Vol. 1. №20. P. 10.
 20. Soldatov A., Borogan I. Dead Water: How the Russian Security Services’ Paranoid Mindset Justifies the War. *SCEEUS Guest Report*, 2022. No.5. P. 6. <https://www.ui.se/globalassets/ui.se-eng/publications/sceeus/soldatov-borogan.pdf>.
 21. Yuval Noah Harari. *Sapiens - A Brief History of Humankind* (Юваль Ной Харари. Краткая история человечества. Синдбад, 2020).

Додаткова література¹

1. Афанасьєва Н. Є., Перелигіна Л. А. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу. Київ: «Освіта України», 2016. 257 с.
2. Балашов Е, Білоконь М, Борозенцева Т., Головянко М, Гришко С., Жовтенко Т., Карпенко О., Копієвська О., Котуков О., Худ П. Методика навчання в умовах гібридних загроз. Харків: ТОВ "ТЕХНО-ЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР ГРУП", 2023. – 84 с
3. Білова М. Е. Навчально-методичний посібник з спецкурсу «Соціальнопсихологічний тренінг». Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Одеса. 2016. 115 с.
4. Білова М. Е. Теоретичні основи психологічного тренінгу: метод. рекомендації. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 36 с.
5. Кошелева Н.Г. Особливості психосоціальної допомоги внутрішньо переміщеним особам. *Проблеми психології діяльності в особливих умовах*: матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 18 квітня

¹ Внесено п.п. 5,6

- 2023 р. / Черкаський ін.-т пожежної безпеки імені героїв Чорнобиля НУЦЗ України. Черкаси: видавець Третьяков О.М., 2023. С. 189-191.
6. Тавровецька Н. І. Інноваційні технології розвитку психологічних ресурсів особистості: колективна монографія. Херсон, 2019. 354 с.
 7. Ткач В. Ф. Спецпропаганда як інформаційний складник гібридної війни Росії проти України. *Стратегічні пріоритети. Серія: «Політика»*. 2016. № 1 (38). С. 99-109.
 8. Черниш Р. Ф. Юридична відповідальність за поширення фейкової інформації. *Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал»*. №1. 2020. С. 191-194.
 9. Matiash I. (2021). Public Diplomacy. Handbook. Kyiv: Gorobets. [in English], p. 144. https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u362/public-diplomacy_220920_195413.pdf.

Інформаційні ресурси

1. Література до курсу. – Електронний ресурс. – Режим доступу: [<http://psychology-naes-ua.institute/info/262/>].
2. Література до курсу. – Електронний ресурс. – Режим доступу: [<https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/lmtp/>].
3. Література до курсу. – Електронний ресурс. – Режим доступу: [<http://www.nbuv.gov.ua/e-resources/>].
4. Література до курсу. – Електронний ресурс. – Режим доступу: [<http://periodicals.karazin.ua/psychology/issue/archive>].
5. Література до курсу. – Електронний ресурс. – Режим доступу: [<http://periodicals.karazin.ua/ssms/issue/archive>].